

דודו פלמה ושמעון פינטו: לשם ייחוד צפון-דרום

**דודו פלמה ושמעון פינמו:
לשם ייחוד צפון-דרום**

מוזיאון בית אורי ורמי נחושתן
אשדות יעקב מאוחד

תוכן העניינים

6

דודו פלמה ושמעון פינטו: כינון:

מפגש צפון-דרום

פרופ' חיים מאור

24

עבודות

101

ציונים ביוגרפיים

דודו פלמה ושמעון פינטו: לשם ייחוד צפון-דרום
פתיחה: 26 בספטמבר 2015

תערוכה

אוצר: חיים מאור

קטלוג

עיצוב והפקה: מגן חלוץ

עריכת טקסט: אסנת רבינוביץ

צילום: ציקי אייזנברג (עבודות שמעון פינטו)

גרפיקה: עלוה חלוץ

כל המידות בס"מ, עומק x רוחב x גובה

© 2015, מוזיאון בית אורי ורמי נחושתן

התערוכה והקטלוג באדיבות:

קיבוץ אשדות יעקב מאוחד

מועצה אזורית עמק הירדן

משרד התרבות והספורט

מוזיאון בית אורי ורמי נחושתן
אשדות יעקב מאוחד

אוצרת המוזיאון: רות שדמון

הוגת הרעיון להפגשת עבודותיהם של

דודו פלמה ושמעון פינטו בתערוכה משותפת.

חברי הוועד המנהל:

רואה חשבון מרק לינטון - יו"ר

ישראל ביטור

סמדר ינאי

עדנה סולודר

עו"ד אבנר צור

אריאל שגיא

ועדת ביקורת:

אבי סתיו

רחל אפרת

מנהלת וגזברית: אורית כהן

מנהלת חשבונות: אריאלה ישראלי

רשמת: אורלי לנצט יוסף

עיצוב ותחזוקה: ולדימיר אזבל

מדריכות: נטע דר, עמית לונדנר

דודו פלמה ושמעון פינמו: מפגש צפון-דרום

פרופ' חיים מאור

"בעצם, אין אמנות כשהיא לעצמה. יש רק אמנים"¹, כתב א. ה. גומברייך בפתח ספרו קורות האמנות. במשפט זה הוא רמוז לכך שקורותיהם של האמנים ונפתולי תודעותיהם הם אלה שיוצרים את "קורות האמנות".

במשך שנים רבות עסקו השיח והמחקר על אודות קורות האמנות בישראל במיון ובחקר של תופעות: מאפיינים של עשורים, קבוצות ומגמות; עימותים עקרוניים וסגנוניים בין ערים ומוסדות כוח אמנותיים; השפעות של מרכזי אמנות אירופיים ואמריקניים, על אודות המתרחש בשדה הפריפריאלי של האמנות בישראל, וכדומה. השיח הזה התעלם, גימד או דחה – כל יצירה או כל דיון שעסקו בביוגרפי, בגלותי או בנרטיבים ששיקפו זהות ישראלית היברידיית של קולות "אחרים" (ניצולי שואה, מזרחים, פלסטינים, דתיים, להט"בים, תושבי הפריפריות בדרום ובצפון, ועוד). עיקר השיח על הזהות והאמנות בישראל הדגיש והעדיף את הזהות הסינתטית של "מלח הארץ", היליד המושלם, זה שנולד וגדל ללא זיכרונות אימתניים מן העבר הגלותי של אבותיו ואבות אבותיו. לישראלי המועדף – בניסוחו בתרבות החזותית והמילולית – לא היה צורך בהעברה בין-דורית של מעשי גירוש, פוגרומים ונדודים. הוא היה חף מתסביכים, נקי ממטענים פוסט-טראומטיים, תמים וטהור כמו משפט הפתיחה של משה שמיר בספרו *במו ידיו (פרקי אליק)*: "אליק נולד מן הים". הצבר/אֵל יופי, יפה בלורית ותואר, נוצר מקצף הגלים של תל אביב – יפו.

"שלילת הגלות" והדחקה הביוגרפיה והקשר המשפחתי הישיר או העקיף לגלות הזינו את מודל הישראליות הנ"ל ומנעו את פתיחתה של הקופסה השחורה של הזיכרונות המודחקים, המושתקים והמוכחשים של "הישראליות האחרת" (כולל זו האשכנזית, של ניצולי השואה, דוברי היידיש ש"לא הלכו בשדות"). בשנים האחרונות, המאבק התודעתי הזה מתחזק ומתעצם, בשעה שהזהות ההיברידיית² של הקולות ה"אחרים" יוצאת מתוך הארונות, כולל ארונות המתים. בעל כורחה, הזהות הישראלית המונוליתית שנשחקה והתפצלה, משנות השמונים ואילך, נאלצת

1 א.ה. גומברייך, קורות האמנות, הוצאת עם עובד, תל אביב, 1964. מאנגלית: אריה לרנר וחנוך קלעי. עמ' 5.

2 הרחבה על הזהות ההיברידיית בקרב אמניות מהגרות ראו: דקל טל, 2013. *נשים והגירה: אמנות ומגדר בעידן טרנס לאומי*. תל אביב: הוצאת רסלינג.

להכיר ב"אחרים" שבתוכה (בניסוחו של פרופ' דן בראון)³. בעל כורחה, הסצנה האמנותית בישראל נאלצת להכיר בהם, להציג אותם ולהודות בערכם האמנותי. ערך זה מושתת על מושגים שפג תוקפם לכאורה: הם מייצרים אובייקטים אמנותיים מקוריים, המושתתים על חומרים אישיים-ביוגרפיים, שיוצרים תודעה ישראלית שונה ואחרת.

במפגש בין צפון לבין דרום ישנו ניסיון להצביע על אופציה של זהות אחרת הרלוונטית כיום לאמנות הישראלית: המפגש, או העימות, שמתרחש במרכז בין מזרח לבין מערב (מקומיות ים-תיכונית או היצמדות לעטיניה של מערביות גלובלית אמריקאית-אירופית) מתעלם ומתכחש ביודעין מקיומו של מרחב נוסף בציר צפון-דרום, ציר שמוגדר כ-פריפריה וכ-מחוץ למרכז. זהו מבט אדנותי ומתנשא של שדה אמנות, שמצטט את הטקסטים התיאורטיים-ההגותיים הפוסט-מודרניים, אך אינו חי על-פיהם. ב"עידן האידיאולוגי" הם מכונים סמלים ריקים, דגלים שמניפים בטלטה קצבית, תוך השמעת סיסמאות שאין מאחוריהן מעשים של ממש.

ההתערורות וההתחזקות של הקולות האמנותיים והתיאורטיים בצפון ובדרום, מחוץ למרכז הפיזי, המטפורי והמדומיין, מעידים כי הקוטב מזרח-מערב מתנדנד על צירו ומוסט לעבר ציר צפון-דרום שאופיו שונה. האם המצפן האמנותי, אשר "מחפש את הצפון" שלו, מתכוונן ומתביית על הדגשים אחרים בזהות (האמנותית) הישראלית? האם המגנט שבמצפן הזה מושך אליו את "היוצרים המצולקים", ודווקא הם מרתקים, מגלים עושר מיוחד בזכות זהותם ההיברידיית ואמנותם המינורית, האנושית, ה"לואיטייקית", הלא מעודכנת והלא מחוברת לכאורה. נראה כי זהו ציר שקורא מחדש את שירו של ביאליק "לא זכיתי באור מן ההפקר" ומפענח אותו כטקסט מכונן שמבקש מחדש אחר מקור פנימי אותנטי; אחר מעשה יצירה שנובע מנסיבות החיים; אחר רגש שנובע מעולם פנימי-אישי ולא מפס ייצור גלובלי נוסחתי של טובייקטים מחופצנים, שאריותיהם ממותגות וסינתטיות;

3 בספרו על 'אחרים' בתוכנו: תמורות בזהות הישראלית מנקודת ראות פסיכולוגית- חברתית. אוניברסיטת בן-גוריון בנגב (2005)

שמעדיף יצירה שנובעת מנפש מחושלת ולא מנפש מחוסלת. האם זהו שינוי שביטוייו חורגים מן האמנותי וגילוייו הם חברתיים? התשובות לכך תתבררנה בעתיד הקרוב.

אם נחזור למשפט הפותח של א. ה. גומברייך ונרחיבו, הרי האמן איננו רק תצפיתן פסיבי המשקיף על העולם ומשקף אותו ביצירתו. האמן הוא מתבונן פעיל, המשקף את העולם מתוך השקפת עולמו, זו שרובדה במשקעי העבר של אבותיו (הביולוגיים והאמנותיים) ובשריטות ובצלקות, שסימנוהו בחייו. עבודותיו הן מחוזות הזיכרון שלו; הן ארכיון השרידים והעקבות של הביוגרפיה הנפשית-אמנותית שלו; הם התזכירים (Memo) והערות השוליים המתעדים אותו. הן אינן תיעוד של וידויים, אלא תיעוד של "נאיביות חולמת אשר – כמו בתנועת הנוער – מצרפת סגודות לבניית משטח (רפסודה) כסוכן וכשגריר של חמלה"⁴ או תיעוד מניפולטיבי, ערוך כהלכה, שכוחו האמנותי באיכות כזביו.

*

רוח הדברים הללו שורה על התערוכה "דודו פלמה ושמעון פינטו: לשם ייחוד צפון-דרום". התערוכה היא מפגש של אמנים "אחרים" שעבודותיהם צרובות בסימני הביוגרפיה הפרטית שלהם והם קוראים את המציאות הישראלית בשני אופנים שונים. רוח הדברים הזו מרובדת בהשקפת עולמו של אב קדמון – חיים נחמן ביאליק – שיצירתו איננה מתכחשת למקורות ההשראה האישיים ולטקסטים הקדומים, התיאולוגיים או העממיים, שמרובדים בה מינקות:

לא זכיתי באור מן ההפקר
לא זכיתי באור מן ההפקר,
אף לא-בא לי בירשה מאבי,
כי מסלעי נצוהי נקרתיו
ונצבתיו מלכבי.

4 מטאפורה של שמעון פינטו, אוגוסט 2015.

ניצוץ אחד בצור לבי מסתתר,
ניצוץ קטן – אך כלו שלי הוא,
לא שאלתיו מאיש, לא גנבתיו –
כי ממני ובי הוא.

ותחת פטיש צרותי הגדולות
כי יתפוצץ לִבִּי, צור־עֵזִי,
זֶה הַנִּיצוּץ עָף, נָתַז אֶל־עֵינַי,
וּמַעֲיָנִי – לְחַרוּזִי.

וּמַחְרוּזִי יִתְמַלֵּט לְלִבְבְּכֶם,
וּבְאֹר אֶשְׁכֶם הַצֵּתִיו, יִתְעַלֵּם,
וְאֶנְכִי בְחֻלְבֵי וּבְדָמִי
אֶת־הַבְּעָרָה אֲשַׁלֵּם.
– ח.נ. ביאליק, תרט"ב

"לא זכיתי באור מן־ההפקר", שירו של חיים נחמן ביאליק אשר נכתב בשנת 1902, פותח את התערוכה המשותפת לשמעון פינטו ולדודו פלמה. השיר, אשר נתפש כארס־פואטי ועוסק במקורות הכתיבה של המשורר והמחיר שמשלם הכותב לאחר צאת השיר לעולם, משפיע ומקרין את אורו הן על הקוראים והן על היוצר. ביאליק מדבר על אודות "המקור" של השירה שלו וטוען כי היא נובעת מתוכו ולא משום מקום אחר. ביאליק מדגיש כי נסיבות חייו הן אלה שמנביעות את מעשה היצירה שלו: "ותחת פטיש צרותי הגדולות/ כי יתפוצץ לִבִּי, צור־עֵזִי, / זֶה הַנִּיצוּץ עָף, נָתַז אֶל־עֵינַי, וּמַעֲיָנִי – לְחַרוּזִי." נביעה זו היא, אולי, המקבילה (החילונית) לנביעת מסריהם של נביאים שאינם יכולים להחריש לנוכח מציאות שדורשת תיקון.

שירו של ביאליק הוא טקסט מנחה ומעורר למי שרואה בשליחותו האמנותית מקבילה לשליחותם של הנביאים, בבחינת "אמנביא". דבריו של ביאליק הם ליבת ההשקפה המנחה ומוזנה

את שני האמנים שהפגשתי בתערוכה זו, מתוך רצון לבחון את יצירתם־הם, את אופן ההתקבלות של האחת במפגש עם רעותה ואת המסר והלקח שניתן, אולי, ליטול ממפגש זה על אודות יחסי הכוחות הפועלים בשדה האמנות הישראלית כיום.

*

"הילכו שניים בלתי אם נועדו?" האם יכול להיווצר קשר בין שמעון פינטו לבין דודו פלמה בעקבות מפגש יזום של אוצר־שדכן? האם יהיה זה חיבור בין שור וחמור, שחגורים לרתמה אחת והליכתם מפריעה לבדידותו של החורש למרחקים?⁵ או שהם כמו מלח ופלפל שפיזורם ביחד מטבל את הסלט הישראלי בתיבול מיוחד וארומטי? האם הם מייצגים ניגודים קוטביים בחברה הישראלית, חוטרים שונים שלה, או שהם שני ענפים שהגיחו מגזע שורשי אחד, נטו לשני כיוונים שונים, אך נזוליהם ומלחיהם נובעים מאותם שורשים, אותם פחדים וכאבים, אותן מצוקות וצלקות?

בניסוח תמציתי, שהגדרותיו משטחות־בהכרח את המציאות, ניתן לאפיינם כך: האחד – דודו פלמה – אשכנזי, בן להורים ניצולי שואה, בן קיבוץ אשדות יעקב מאוחד, חילוני, שחי בקיבוץ כפר הנשיא באצבע הגליל בצפון, משמש כמחנך ועוסק בכתיבת שירה, פרוזה, מחזאות וציור. השני – שמעון פינטו – ילד מזרחי ממוצא מרוקאי, שהתחנך כ"ילד חוץ" בקיבוץ, שצמח בפריפריה הדרומית בעיר ערד, חוזר בתשובה, שחי כיום על פי אורחות החיים הדתיים בירושלים ועוסק בעיקר בציור ובכתיבה. האם הם שני 'שרוטים' שמבטאים באמירותיהם את זהותם ומהותם באמצעות דימויים דומים, צבעים וניחוחות דומים, מייחלים לעתיד טוב יותר?

הקישור לשור ולחמור איננו מקרי. דודו פלמה רואה את עצמו כשור, כמינוטאור, כנפיל שמגלה את פגמיו. מבחינתו, נבלת השור כרות הראש היא מצע לתולעי השדה:

5 שמו של אחד מציוריו של דודו פלמה.

"כמו שור בלי ראש מוטלת/ נבלתי באמצע השדה./ נחילי נמלים הולכות ובאות בקדחתנות/ מגופי הנרקב והולך. בין צלעותיי/ המלבינות תתפתלנה מעדנות תולעים. [...] אילו היה לי ראש פיקאסו היה ודאי מציר/ אותי כמינוטאורוס ודוגמנית נאת חמוקים/ מתפתלת מצחקת בחיקי השרירי והשעיר".⁶

6 דודו פלמה, "כמו שור בלי ראש", מתוך: כמו שור בלי ראש, פרדס הרצאה לאור, 2010. עמ' 5.

שמעון פינטו מזהה את עצמו בחמור, בדומה לחמורים הברווים עמם שיחק בילדותו. בעיניו, זו החיה האפורה, השורדת, למודת העבודה והעיקשת וגם חמורו הלבן של המשיח. בציורים רבים שלו (שאינם מוצגים בתערוכה) החמור מייצג את דמותו שלו. בציורים בתערוכה העורב מופיע כייצוג מטאפורי לדמותו כציפור משונה, 'אחרת'.

אומנם, "האדם הוא תבנית נוף מולדתו", אך האם שני בני אדם שנולדו באותה מולדת נוצקו באותה תבנית? אולי, גם בתבנית אחידה-לכאורה יכולים להיות שינויים, גם אם הם מזעריים, הם משמעותיים, ישפיעו על התוצרים שנוצקו ממנה? קרל גוסטב יונג (Carl Gustav Jung) הגדיר זאת כלא-מודע קולקטיבי. להוגי דעות עכשוויים ישנן כותרות נוספות ל"תבנית" זו.

המפגש של שמעון פינטו ודודו פלמה על גבי הקירות במוזיאון ע"ש אורי ורמי נחושטן הוא מפגש כפול ומכופל. ראשית, זהו מפגש בין שני אמנים ישראלים, ילידי הארץ, שמרכיבי הזהות והביוגרפיה שלהם שונים מאוד זה מזה. עם זאת, בחיבור היזום נחשפים בעבודותיהם קשרים משמעותיים, אסתטיים ועקרוניים כאחד.

"כי מה הם חיינו אם לא/ הליכה מקרטעת על חבל/ דק של סיכויים מעל לתהום/ פעורה לבלוע של אבדן"⁷

פינטו ופלמה מתארים את ייצוגי דמותם לא רק כשור או חמור אלא גם ובעיקר כאמני טרפז המהלכים על חבל דק או על קבים גבוהים, כלוליינים במבחן ההישרדות, כאקרובטים של החיים. בציורים הללו הם נשמרים לנפשותיהם שלא ימריאו גבוה מדי (חטא ההיבריס של איקרוס) או שלא יצנחו אל התהום הרוחשת

מתחים, תאוות וחטאים, התנסויות וזיכרונות שלהם ושל הוריהם. הזיכרונות שלהם קשורים למקומות ולחוויות שנצברו בהוריהם והותירו את חותמם גם בהם. כותב דודו פלמה:

אמן הטרפז

"אמן הטרפז סידר את חייו – תחילה רק מתוך שאיפה לשלמות ואחר כך מתוך הרגל שנהיה לו לרודן – באופן שכל זמן שעבד במקום אחד היה שוהה על הטרפז יומם ולילה"
– אמן הטרפז, פרנץ קפקא

אמן הטרפז של קפקא מטריד אותי כבר הרבה זמן. מהרבה מובנים אני מזדהה איתו. מצד אחד עם רדיפת השלמות הבלתי מתפשרת. מהצד האחר הפתטיות שרדיפת השלמות הזאת מטילה על חייו. נדמה לי שקפקא משער שאמנים הם סוג של בני אדם הנקרעים כל ימיהם בין הרצון להמריא המושך אותם אל-על, לכוח המשיכה השוכן במעמקי האדמה ובאופן שרירותי שב ומטיח אותם חזרה אל קרקע המציאות בחבטה עזה. המקום הנמצא בדיוק במרכז שבין שני הכוחות האלה – הרצון החופשי לנסוק אל-על והגרוויטציה המצמיתה של המציאות – נמצא בבטנו של אמן הטרפז. שם מתרכז כל הלחץ הקורע כל-כך, עד שהעור איננו עומד עוד בלחץ שני הכוחות המנוגדים האלה ומתחיל להיבקע.

אמן הטרפז הוא מבחינתו של קפקא מקרה מבחן לאדם שחי בין שמיים לארץ ומנסה בכל מאודו להתמודד עם שני הכוחות שפועלים על כולנו. לכן הוא מעדיף להישאר שם כל הזמן למעלה באיזושהי נקודת אמצע, בין לבין, בדיוק במקום בו שני הכוחות פועלים עליו כמעט באופן שווה והוא נקרע בין שניהם ללא הפסק.

הסוף הוא צפוי וברור, הכל צפוי והרשות נתונה לאדם לנסות להשתחרר ולהיקרע בשל כך לגזרים.

ואז גם הבנתי שפרנץ קפקא רואה את הדברים אחרת מאיתנו. שקפקא מתבונן אל העולם בעיניים של חיזור שנחת כאן זה עתה ומנסה בעיניים נוכריות להבין את חוקי המקום המוזר הזה. בשונה מכולנו הרואים בשאיפה להמריא כוח המשחרר את רוחו של האדם, קפקא רואה בשאיפה להמריא דווקא כוח הכובל את רוח האדם ולא ככזה המשחרר אותה. בסופו של יום, אמן הטרפו, כמו האדם בחייו, במאבק הקשה והבלתי פוסק של קיום אנושי, איננו משוחרר מעריצותם של שני הכוחות, מהרצון לעוף אל השמים ומכוח המשיכה המטיח אותו חזרה, לאדמה ממנה בא, אל סופו המר.

כל אחד בדרכו־שלו מצא את דרכי המילוט לעולמות פנימיים של יצירה וכתובה; של קודש בתוך חול טובעני וטובעני. כל אחד מהם ברא את עולמות הבדיה וההזיה שלו, בכדי לצוף ולהלך מעל המים או בכדי לרחף מעל המדבר במחוזות הפואטיים של הדמיון; במקום בו העולם יפה יותר, מתוק יותר, עדין וטוב יותר.

*

שמעון פינטו נולד בשנת 1967 כבן הבכור למשפחה מרוקאית מרובת בנות בעיר ערד, הנושקת למדבר יהודה, לנוכח "הלא־ כלום האינ־סופי"⁸. מתוך ההוויה הזו הוא בחר להיות חילוני בחברה מסורתית ואמן בחברה שֶׁבָּזָה לְמַעֲשֵׂה האמנות ורואה בו מלאכת נשים. בנעוריו גדל כילד־חוץ עם הפרעות־למידה בחברה הקיבוצית, בקיבוצים בארי ושריד, ואומץ על ידה בשל עיניו הכחולות־ירוקות וחיוכו הכובש. בשנים 1997-2000 למד אמנות במרכז לאמנות חזותית ותולדות האמנות באוניברסיטת בן־גוריון בנגב, באר־שבע.

מאז שנת 2000 פינטו שרוי במסע אישי מתמשך. כאדם בוגר הוא בחר לשוב אל חיק הדת ולמצוא את נתיביו־שלו בתוכה כאמן צעיר שאמנותו – תפילתו. זהו מסע אמוני ואמנותי שבו האמן הוא מין שליח־מבשר. בעבודותיו הוא משייט בין זיכרונות

8 מתוך שיחות עם האמן.

ילדותו בעיר ערד וחוויותיו בקיבוץ לבין סיפורי צדיקים, נסים ונפלאות, מלאכים ללא צל וחזיונות אישיים. ציוריו הפיוטיים, הכאילו־ילדותיים, של פינטו מחלחלים אל לב הצופה כתפילה חזותית עוצמתית, באמצעות משטחי צבע גדולי ממדים בגוני פסטל רכים, עם דימויים השומרים על פשטות מינימליסטית.

בחלק מציוריו של פינטו המדבר משמש כתפאורה להתרחשות כלשהי. זה איננו מקום חסר חיים, צחיח ויבש, אלא מקום חי, פורח ורוחש. המדבר של פינטו משמר בתוכו גם את עקבותיו של ים טֵתִיס (Tethys, יוונית: Τηθύς). האוקיאנוס הקדום שכיסה, בין היתר, את שטחה של ארץ ישראל לפני מיליוני שנים. הים הקדמון מופיע בציוריו של פינטו בצבעים עזים וחיים, כחולים־ירקרקים, כמיין פטה מורגנה, שמפתיעה את ההווה בנוכחותה מתוך ובתוך המדבר. את החיזיון הזה משלימים מראות שונים: דמות האמן המקפץ/מרחף באוויר אל תוך מים מצוירים; ציפור שיר צבעונית כלואה בתוך כלוב ודמותו של פינקו, אוחו באנך, בשיחה עמה; כלות עוטות בגדי לובן, אוחזות בזר פרחים מדמם, ניצבות על צוק; אישה רעולת פנים (סבתא של האמן?) מפזרת סוכריות באוויר ליד שולחן עם תופיני המימונה. מאחוריה מאהל בדווי, דיונות חול וערימות השחת של קלוד מונה. המר והמתוק נמהלים זה בזה בתיאורי הילדות של פינטו, הפיוטיים והמפוכחים כאחד.

בסקיצות מהירות שהוא רושם בתוכנת ציור בטלפון הנייד או בטקסטים פיוטיים או פרוזאיים שהוא כותב על פיסות נייר, פינטו בורא את הדימויים שיתקבעו אחר כך על גבי בד הציור. התמונות המילוליות חשובות לא פחות מן התוצרים החזותיים, והן מכילות בתוכן את המנעד הספיראלי, הספיריטואלי, שבין ממואָר לבין הזיה:

הספרנית במתנ"ס המקומי

בעורף הצפון מזרחי של שכונת מעוף בערד, עורק נחל צאלים.
גבים לוכדים מי גשמים כסירי מרק מתובלים בהווה. עננים

כחולי עיניים ותנועת חמורו הלבן של הברווז. צלף מצרי⁹ על קיר מציץ על רותם.¹⁰ בז רעב לטרף, עורב קורא וילדה בדווית רצה אחרי גלגל. הווה נרשם במים. "ילד, ילד", קוראת הספרנית במתנ"ס המקומי, "הציור שלך?"

זהירות כאן בונים!

"זהירות כאן בונים!" נכתב על השלט מעבר לכביש הראשי. מוקדם בבוקר אוטובוס הוריד פועלים: ברזלנים, תפסנים, טייחים. כולם עובדים ובונים. בשעה 14:00 המטבח של אמא שלי מבושם בנענע. צלילי כוסות זכוכית מתקבצים סביב מגש נירוסטה רחב, עליו מונח קומקום תה עם חדק של פיל. צלחת עוגיות קוקוס בצורות וגוונים של פירות העונה. עוגיות מלוחות עגולות עם שומשום לאזן את הטעם המתוק. "קח, כפרה עליך, לפועלים", ביקשה. כל יום בשעה 14:10 צעדתי והתקרבתי לשלט המורה "זהירות כאן בונים!". צלילי נקישת הכוסות, כענבל פעמון, הכריזו הפסקה!

כמו גדיים מתקבצים אוחנה והעוזר, ויצמן, מושקוביץ, אלפסי, ועקנין, שווילי, אוחיון ושושן. הנחתה בזהירות על שולחן שמסביבו ספסלים – ריהוט זמני בנוי מעץ בניין. הם בהפסקה! מסביב המראה מלא בעניין: נזילות בטון, הכנת עמודים ליציקה. מתוכם מבצבצים ריסי ברזל בניין, גוונים של חום, אוקר, אורגני רך, כחול-תכלת וצהוב-ביצה. על דיקט פרוסה מפה, אדריכלות בניין, ועליה עיפרון אדום רחב, לא כמו בכיתה. כולם כאן... יחיאל שמי, זריצקי, דורצ'ין, קופפרמן, לביא, חרל"פ, ללוש וקלאפיש. תבונת מקרה פועלי הנשמה? ההפסקה נגמרה ואחד אמר: "תגיד לאמא'שך שתמזוג מים ורתחים לתה אחרי שהכוסות והעוגיות על המגש. ככה לא יגיע פושר!" בבית אמא שלי ענתה: "אל תפסיק לתת לעולם, גם אם העולם לא מחזיר לך כגמולך".

9 שיח צלף מצרי פורח באביב. גדל גם על הכותל המערבי

10 עץ מלבלב באביב, לפרחיו ריח מיוחד

מאיפה צנח יעקב?

כמו היום, אותו זמן היה בין מרס לאפריל. מעל הרי מואב עננים אפורים/שחורים. מעל הר חברון בשורה דומה, לצל תנועת פסיעותיי קרחת שמש מאירה. הלילה עבר במערה ובחוץ קר נורא. בוקר במדבר מקומי. גשם לא נראה ואפיק הנחל זורם בשצף קצף מזרח. הגעתי לנחל שפן שאותו עברתי בחלקו הרדוד. הברווזים אומרים שכדאי לחצות את עוקיו מהר, כי אין לדעת את פעימותיו של הלב. הפשרתי מעט והתלבשתי חם. השמש התחילה מסלולה מערבה אל הים. למטה בוואדי, על קטע אדמה ישר ויבש, ראיתי מפת שולחן משובצת סגול ואיש כבן שישים שר בפזמון. התקרבותי בזהירות ושפשפתי עיניי: אמת או מכת קור יבשה...? "שלום וברוך הבא!" הוא מקבל את פני, "שמי יעקב". הוא מושיט את היד. "תצטרף", הוא מזמין, "עוד רגע מגיעה המלכה". "מי מגיעה? מה?" אני נעמד מולו בפליאה... הוא חוזר ואומר: "המלכה, המלכה, עוד רגע שבת". הוא מוציא לחמניות-שמיניה. מניח על המפה ליד מלח שולחן. עוטף במפית נייר לבנה ומתחיל לשיר בשמחה. חלום? מציאות? מסביב כבר חושך ורק כוכבים. ושוב. יעקב פותח בשיר "שלום עליכם מלאכי השרת מלאכי עליון..." "רגע, רגע, איש! אני לא בעניין! רק עברתי כאן. נעים מאוד וסליחה..." הוא מתעקש – "זה לא רק שלי! זה גם שלך! ואם כבר הגעת, אז ברוך הנמצא!" "תניח את התרמיל", הוא מציע וממשיך בתפילה. קידוש על היין ונטילה. בוצע בוריות את הלחמנייה. עוד לא הכרנו, עכשיו השעה. אכלנו, שבענו וזמירות שבת. ישבתי מכורבל בשק שינה, כוכבים זוהרים בשמים וזה פשוט נפלא! "אתה יודע", הוא אומר, "אני מגיע לכאן לשבוע ימים. כל שבע שנים. בוחן, מברר ומגדיר מחדש. לפני שחוזר לשגרה, חופר בור וקובר את המיותר. ככה כל שבע שנים". "ומה אדוני עושה בחיים?" "אני חוקר...", הוא משיב בצניעות של פרופסור מלומד. "ואתה, למה אתה בא?", יעקב שואל. "אה, אני לא מעניין, סתם אוהב ת'לבד, לא משהו מיוחד..." השיחה נדדה בין פרשת השבוע ותנועת ההמון במדבר, אפלטון

ומשל המערה, רמב"ם, רותקו ורפי לביא. שוטטנו בדיבורים והוא ממש ידע להגיש הסברים והרהורים. בחלל נשמעת קריאת קצת המדבר כמו שעון קוקייה, כבר לפנות בוקר מזכירה. פרשתי לישון, לצלילי ברכת המזון. בוקר שבת בתוך שק השינה. מסתכל לשמים בשאלה: מאין צנח היעקב הזה? מסביב המראה מחסיר בי פעימה. אין על האדמה מפה סגלגלה ולא פרופ' יעקב המלומד, רק זיכרון ותרמיל – ליד סלע בפינה.

– מרס 2013

כמו בטקסטים הללו, במרבית ציוריו של פינטו מתקיימים מפגשים אלביתיים פיוטיים וטורדים בין "דימויי קצה" שונים ואחרים, כגון: גבר יורה חץ כשעיניו מכוסות בסרט ורוד; עורב שחור נטה ללון על אריחי חרסינה לבנים-תכולים במקווה טהרה; זמר שר ומנגן בגיטרה על גבי מחשב נייד ענק שניצב בשדה כותנה; משחק פינג-פונג מתנהל עם כדורי משחק צבעוניים רבים שמתעופפים באוויר בין ציטוט של ציור נוף מינימליסטי של אורי ריזמן לבין דיוקנה של המונה ליזה. התרבות הישראלית העכשווית והתרבות המערבית הקלאסית צופות במשחק שחוקיו השתנו...

התהליכים המעגליים המרכיבים את חייו וזהותו של פינטו מפגישים אותו שוב ושוב עם האפשרויות החדשות להתנהלות שונה, שחוקיה שואפים לנעלה יותר. זוהי ספיראלה עולה, כמו תופעת עלעול-חול. זוהי מערבולת אוויר שגורמת לנד של חול להתרומם מעלה כמו מיני-טורנדו ולסחוף לתוכו חפצים קטנים, אבק וחול. בציוריו של פינטו העלעול הזה לוכד בתוכו את מעגלי הדת, האמנות, הזהות התרבותית, הזיכרונות האישיים, המשפחתיים והקולקטיביים.

*

דודו פלמה נולד בקיבוץ אשדות יעקב מאוחד בשנת 1950 כבן להורים ניצולי השואה. לדבריו, נוכחות השואה בביתו היתה יום יומית, כפי שניסח זאת בשני טקסטים:

סיפור קצר על מסירה מאם לבן

בשנת 1964 אימא ירבה ליד החלון וצפתה ממנו החוצה. כששאלתי אותה מה היא רואה שם ענתה: "דוד'ה זה שלא רואים את הגרמנים לא אומר שהם אינם נמצאים שם".

דיכרון

יום הששי ניכלו השמים / והארץ וכל צבאם, / אמא יושבת על הספה הכחלה / המכסה נילון נגד האבק והילדים / וצופה בסרט הערבי של יום ששי // - / אמא לא מבינה מילה בערבית, / היא משחחת עם אנשים / שמתו כבר מזמן בסייטיה / ומטילת עמם בשדרות / האביב של לובלין בקהיר, / עוד מעט האנשים האלה / יתפכו למספרים ויפרחו פעשן / מבעד לארבות משחירות // - / אמא מתמוגגת מדמעות / שהולכות ומציפות את עיניה / כשהיא צופה בסרט הערבי / בשחר לכן של יום ששי / באשדות / יעקב אחר צהריים אחר // - / והיא בוכה מהודות ולב שבור / ומהחם הלוהט כמו כבשן במפרץ הפרסי.

הספרים, הספרות והאמנות הפכו למקום המפלט והמקלט שלו. לדבריו, "גדלתי ועולמי התעצב בין מטעי הבננות לבריכת השחייה עכורת המים. לפעמים למדתי ובעיקר קראתי המון ספרים. אני חושב שהייתי הילד היחידי באשדות שקיבל אישור להחליף ספרים בספרייה של המבוגרים בגלל שגמרתי כבר לקרוא בגיל מאוד צעיר את כל הספרים שבספריית הילדים. בגיל 22 נפרדתי מאשדות ועברתי לחיות בקיבוץ כפר הנשיא שבגליל העליון. מאז אני שם".

בגיל צעיר נחשף לשוני בינו כבן-קיבוץ לבין הנערים של "ישראל השנייה". חוויה מכווננת אחת תועדה בסיפור קצר שכתב:

בשנות ה-50 ערך משרד החינוך מבחן נרחב בכיתות היסוד. הייתי אז ילד והייתי מאוד נרגש לקחת חלק במבחן הארצי. בין שאר חלקי המבחן חולק לנו דף נייר עליו מצויר היה קלסתר של ילד שבפניו היה חסר אף, ההנחיה הייתה "התבונן בפני הילד והשלם את החסר". די מהר הבחנתי באף החסר וציירתי אותו מיד. ואז הבחנתי שרחמים שישב לידי ועלה רק שנתיים קודם לכן מתימן לא הוסיף אף, הוא הוסיף כיפה ופאות.

החיים, ובעיקר המתים שנותרו מאחור, הותירו בו את חותמם. הוא מנסח זאת במילים בוטות: "הנוכחות שלי היא נוכחות זועמת. עמוד השדרה שלי הוא סכין, כמו אצל נמרוד. החברה הישראלית – ואני בתוכה – מתנהגים כהלומי קרב בשל כמה וכמה עניינים". הוא עצמו נצרב בשל מראות וחוויות קשות בשירות הצבאי בסיירת אגוז בפיקוד צפון ובקרבות קשים במלחמת לבנון הראשונה. כשהחלה תנועת המחאה כנגד השהייה בלבנון ומאוחר יותר במהלך האינתיפאדה הראשונה, הפך פלמה לאקטיביסט. כסרבן גיוס הוא נכלא בכלא צבאי למשך מאה ימים (במצטבר). התחושות הטורדות הללו מתנסחות גם בשירים או בציורים שעוסקים לכאורה בתיאורי נוף ובתמורות הטבע בגליל:

"מתוך שריפת הקיץ/ באתי אל הסתיו כפליט./ בזהירות הוספתי את מטעני הדל/ לערימת מעשי המתים שנותרו מאחור./ בלילות השקפתי בחרדה אל הגבעות/ מקונן ברוח הנושבת אל/ משמרות האבל של טורי החצב."¹¹

סנוניות בדרך לירדן

"סנוניות גוזרות/ שמי אלול פחלים/ בתנועה נחרצת./ כפרנה זקנה ורבה/ נעים פרוח גלי עשב/ בדרך לירדן./ ליד גדר של

11 דודו פלמה, "מתוך שריפת הקיץ", שם. עמ' 14.

ברנל/ רואות פרות/ איך נרות החצב/ נפתחים לאט/ כפרחי זכרון/ וגועות בערנה/ אל עגל נשפח./ צער גדול מטפטף/ מעטיניהן, לאט/ מתעטף העולם, סתו".

בתחילת שנות השמונים פלמה החל להציג את ציוריו ורישומיו והחל לפרסם את שיריו, סיפוריו ומחזותיו. הוא הציג תערוכה בגלריה "הקיבוץ" בתל אביב, שנקראה "זרדימתכות" שבישרה את מלחמת לבנון שפרצה לא הרבה זמן לאחר מכן. בהמשך לקח חלק במספר תערוכות קבוצתיות בגלריה "הקיבוץ" והציג תערוכות יחיד בגלריות הקיבוציות בקיבוץ הסוללים [חלוצים ורקדים בשדה" (1993)] ובקיבוץ מחניים [חלונות 95" (1995)]. בשנת 1987 העלה מחזה בפסטיבל עכו שעסק בדמותה של חנה שנש ונקרא רק הכוכבים היו רחוקים כל-כך. בשנת 1999 השתתף בכתיבת מחזה, עם סיני פתר שגם ביים, שנקרא ילדי הקירות ועלה בתיאטרון הבימה. בהמשך, יצאו לאור ספריו טהיטי (1989), מחלקת נביאים סגורה (1994) המקום ינחם (2005) ו- כמו שור בלי ראש (2010). לצד הפעילות האמנותית הענפה דודו פלמה שימש כמחנך ואחר כך כמנהל הלימודים ב"מדרשה למנהיגות חברתית" בקיבוץ מעין ברוך. עתה, לקראת פרישה, הוא מרצה בנושאים של אמנות ותיאטרון ומעביר קורס שעוסק במדיה וסוגות בתרבות. לדבריו, הוא "מרבה להתכתש עם המקורות ולהחריד שדים רדומים מרבעם, אך בד בבד אני רודה מהם הרבה דבש ככל האפשר להטמין ביצירתי".

בדומה לשמעון פינטו, דודו פלמה מתייחס לעיסוקו באמנות חזותית ובכתיבה הפואטית והספרותית "כמותר האדם מן הבהמה", ככלי ביטוי פילוסופי וככלי ביקורתי כאחד.

דודו פלמה: "בעצם, אין אמנות כשהיא לעצמה. יש רק אמנים", כתב גומברייך בפתח סיפרו קורות האמנות. בכך ביקש לומר שהמילה "אמנות" מתארת סוג של שאיפה בלתי אפשרית להגדיר את הדבר הזה, הנאגר בתרבות לאורך זמן, ושבעצם שאיפה זו מסתירה את העובדה שמשחרר ההיסטוריה של התרבות

אמן ועוד אמן ועוד אמנית... כך עד אין סוף אמנים, שמעשה יצירתם הוא בעצם תוצאה סטטית של אירועים דינמיים, שחוו במהלך חייהם. או שאולי בעצם "אמנות" היא קו דמיוני המחבר בין נקודות מפגש שונות בין בני אדם עם בני אדם אחרים שנעשו שותפיהם, לפרק זמן כזה או אחר, לניסיון להגדיר ולתאר את המסע המרתק הזה הקרוי חווית הקיום האנושי, ואשר העבירו באמצעות האמנות את תולדות ניסיונותיהם והחוויות שחוו הלאה לעבר העתיד. כאשר אני מתבונן אל הקיום האנושי אני קולט את הבדידות הגדולה הנגזרת ממנו. משהגעת לקצה המילים, אתה יכול רק לומר, בשפה רפה, שמעבר לתחושה המטרידה שלא קל להם לבני האדם, הם בעיקר מנהלים כל חייהם, בדרכם המיוחדת, דו־שיח נוקב עם המקום שלהם ועם בני אדם אחרים ובעיקר עם בדידותם".

דודו פלמה מהלך על חבל דק בבדידות מתמשכת, מרוחק ממרכז האמנות התל אביבי, צפון בחלקת אלוהים הקטנה שלו ובוחן שוב ושוב את המטענים המשפחתיים והאישיים שחווה ואת החומרים הרוחניים־מנטליים שבבסיס התרבות היהודית־ישראלית. ציוריו, המנוסחים בתוכנת ציור במחשב ואחר כך מודפסים דיגיטלית על בדי קנבס, שומרים על ניקיון צבעוני ועל פשטות תמציתית חזותית. גוף עבודותיו ונושאים של פלמה מגוונים ועשירים. לעתים זו תגובת בטן ביקורתית לאירועי השעה ולעתים הם ניסוח תמציתי חד ומדויק של מראות ומחשבות שמעסיקים אותו לאורך זמן. בתערוכה "דודו פלמה ושמעון פינטו: לשם ייחוד צפון-דרום" מוצגות הדפסות דיגיטליות על קנבס ומצגות טלוויזיה ובהן רצף מתחלף של דימויים מצוירים במחשב. ניתן למינם למספר נושאים מרכזיים:

הליכה על חבל דק ונפילה: דימויים של מלאך נופל עם כנף שבורה, אמן הטרפז, אל הזמן הוא נופל ואיננו והולך על חבל דק. דיוקנאות של אמנים, משוררים ואנשי ספרות: דיוקנאות המשוררות לאה גולדברג ודליה רביקוביץ, המשורר והמחזאי פרדריקו גרסיה לורקה והצייר פול גוגן.

נופים ובני אדם בנוף: דימויים של נוף בין ערביים, נוף משבצות, נוף חריש, חורשה, נוף נהר, נוף ירוק חום, אישה בנוף, אדם על החוף, ארבעה ילדים משחקים כדורגל בחוף עזה ותיאור מטפורי של בדידותו של החורש למרחקים ארוכים. בעלי חיים: יונים, עורבים, סוס שחור רועה בשדה, חמור בשדה, ובופאלו.

"הילכו שניים בלתי אם נועדו?" – התשובה לכך איננה כה חשובה. מה שחשוב ממנה היא העובדה שבזכות התערוכה המשותפת של שמעון פינטו ודודו פלמה אנו מתוודעים לשני בני אדם, שני אמנים, שסיפור חייהם הוא סיפור ישראלי־יהודי מובהק, שמנוסח ומוטמע אל תוך אמנותם בצורה מרתקת, מדויקת ושונה. ואולי, זו בכלל תערוכה של שלושה אנשים, שני אמנים ואוצר, בשיחה שלא תיפסק: "[...] והחוט המשולש לא במהרה ינתק".¹²

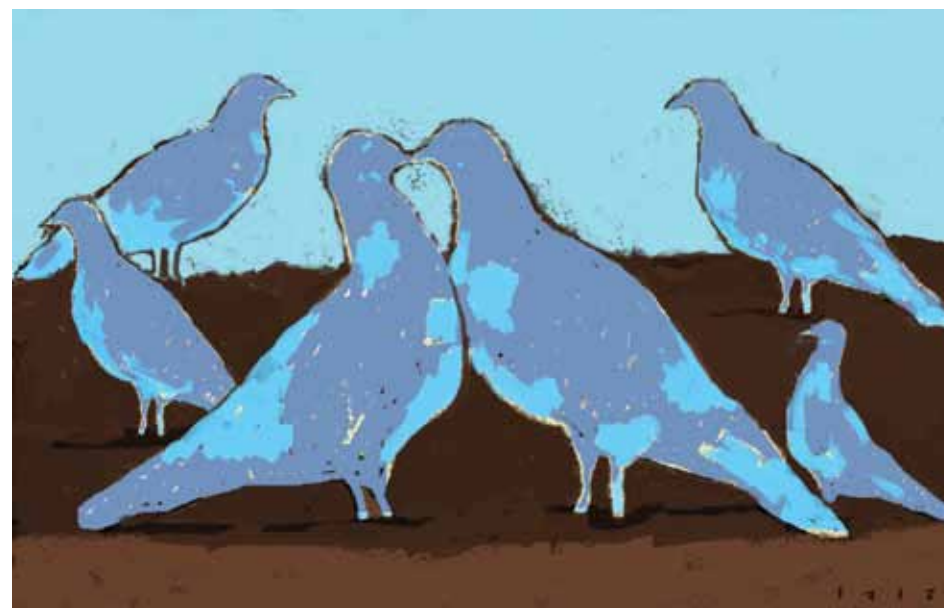

דודו פלמה
דון קישוט, 2014
ציור בתוכנת Paint
מידות משתנות

עבודות

דודו פלמה
עורבים, 2014
צ'ור בתוכנת Paint והדפסה דיגיטלית
על קנבס, 64x99

דודו פלמה
יונים, 2015
צ'ור בתוכנת Paint והדפסה דיגיטלית
על קנבס, 64x99

דודו פלמה
בכחנליה, 2014
ציור בתוכנת Paint
מידות משתנות

דודו פלמה
מסע, 2014
ציור בתוכנת Paint
מידות משתנות

דודו פלמה
ארבעה ילדים משחקים כדורגל בחוף עזה, 2014
ציור בתוכנת Paint והדפסה דיגיטלית
על קנבס, 107x127

דודו פלמה
אדם על החוף, 2013
ציור בתוכנת Paint והדפסה דיגיטלית
על קנבס, 79x100

שמעון פינטו
אמונה, 2013
שמן על בד
148x170

שמעון פינטו
עורב, 2013
שמן על בד
170x148

שמעון פינטו
אשליה ומציאות, 2010
שמן על בד
170x150

שמעון פינטו
למלאכים אין צל, 2011
שמן על בד
150x190

שמעון פינטו
לא ראיתי איש הולך על מים, 2012
שמן על בד
150x190

שמעון פינטו
טבילה, 2013
שמן על בד
148x170

שמעון פינטו
שקרן, 2014
שמן על בד
150x190

שמעון פינטו
המיתוס, 2010
שמן על בד
130x150

שמעון פינטו
כניעה, 2013
שמן על בד
56x75

דודו פלמה
התעוררות, 2014
ציור בתוכנת Paint
מידות משתנות

דודו פלמה
חייל נופל, 2014
ציור בתוכנת Paint
מידות משתנות

דודו פלמה
מלאך נופל עם כנף שבורה, 2014
ציור בתוכנת Paint והדפסה דיגיטלית
על קנבס, 86x127

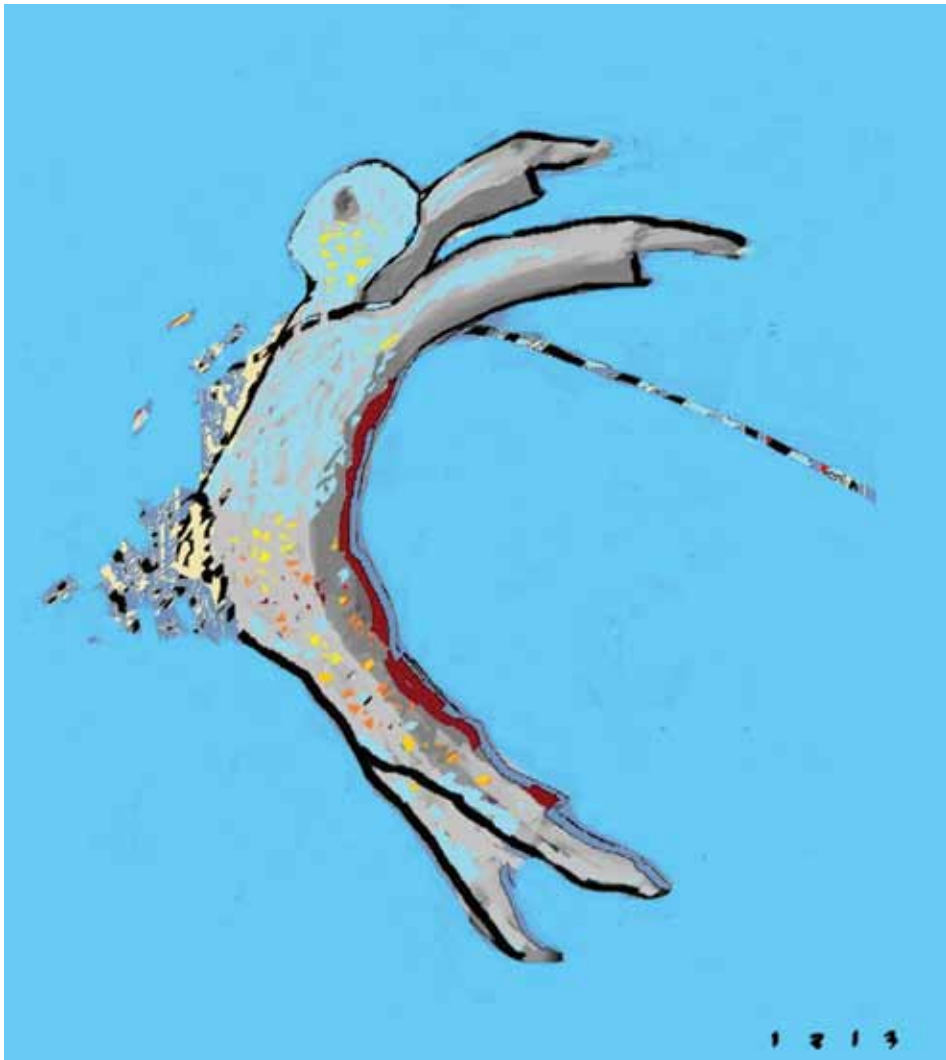

דודו פלמה
 הולך על חבל דק, 2014
 ציור בתוכנת Paint והדפסה דיגיטלית
 על קנבס, 76x127

דודו פלמה
 בריאת האדם במזרח התיכון, 2014
 ציור בתוכנת Paint
 מידות משתנות

דודו פלמה
אמן הטרפז, 2013
ציור בתוכנת Paint והדפסה דיגיטלית
על קובס, 127x75

דודו פלמה
מאבק, 2014
ציור בתוכנת Paint
מידות משתנות

דודו פלמה
אל הזמן הוא נופל ואיננו, 2013
ציור בתוכנת Paint והדפסה דיגיטלית
על קובץ, 66x99

דודו פלמה
איפשהו זה קורה עכשיו, 2014
ציור בתוכנת Paint
מידות משתנות

שמעון פינטו
מימונה, 2012
שמן על בד
150x190

שמעון פינטו
שבועה, 2013
שמן על בד
65x75

שמעון פינטו
ללא כותרת, 2012
שמן על בד
50x50

שמעון פינטו
אוטודידקט, 2014
שמן על בד
190x150

שמעון פינטו
סימון, 2013
שמן על בד
190x150

שמעון פינטו
פרה אדומה, 2011
שמן על בד
190x150

שמעון פינטו
ללא כותרת, 2012
שמן על בד
190x150

דודו פלמה
אישה וגדי, 2014
ציור בתוכנת Paint
מידות משתנות

דודו פלמה
אישה נחה, 2014
ציור בתוכנת Paint
מידות משתנות

דודו פלמה
אישה נמה, 2014
ציור בתוכנת Paint
מידות משתנות

דודו פלמה
אישה שחורה, 2014
ציור בתוכנת Paint
מידות משתנות

דודו פלמה
אישה שחורה צבועה, 2014
ציור בתוכנת Paint
מידות משתנות

דודו פלמה
לאה גולדברג, 2015
ציור בתוכנת Paint והדפסה דיגיטלית
על קנבס, 54x53.5

דודו פלמה
דליה רביקוביץ, 2014
ציור בתוכנת Paint והדפסה דיגיטלית
על קנבס, 53x42

דודו פלמה
דיוקן, 2014
צויר בתוכנת Paint והדפסה דיגיטלית
על קנבס, 47x55

דודו פלמה
נוגן עם כובע סגול, 2014
צויר בתוכנת Paint והדפסה דיגיטלית
על קנבס, 53x54

דודו פלמה
בי בי קינג, 2014
ציור בתוכנת Paint
מידות משתנות

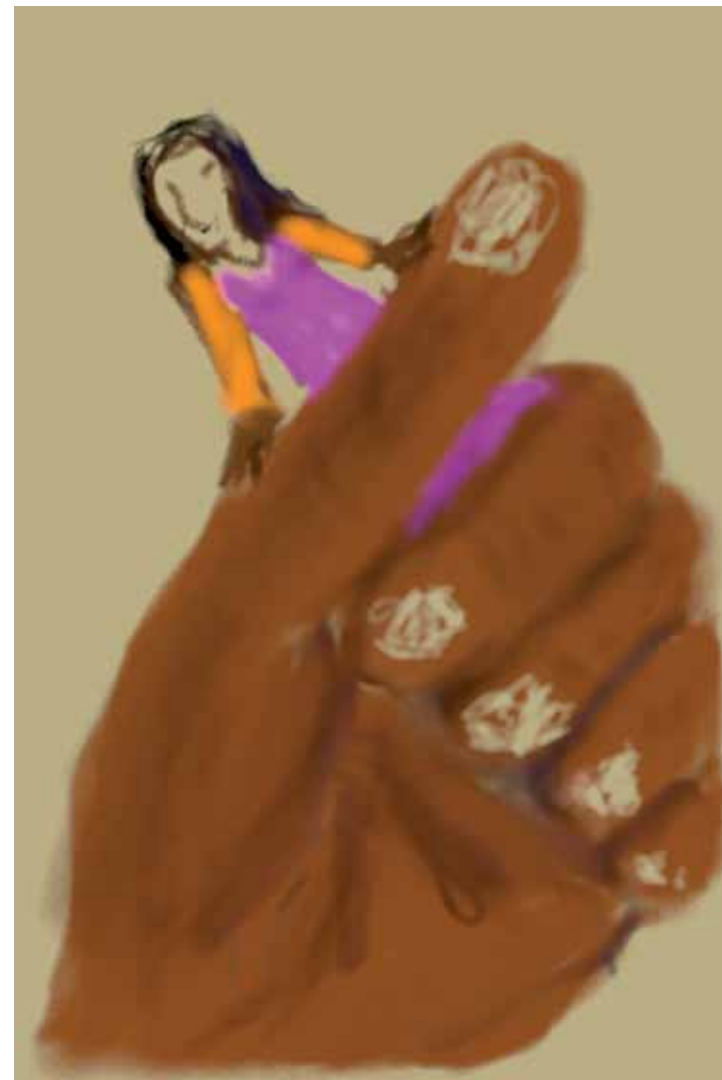
דודו פלמה
גרסיה לורקה, 2013
ציור בתוכנת Paint והדפסה דיגיטלית
על קנבס, 46x55

שמעון פינטו
ללא כותרת, 2012
מתווה סמרטפון
12x7

שמעון פינטו
ללא כותרת, 2012
מתווה סמרטפון
12x7

שמעון פינטו
ללא כותרת, 2012
מתווה סמרטפון
12x7

שמעון פינטו
ללא כותרת, 2012
מתווה סמרטפון
12x7

שמעון פינטו
ללא כותרת, 2012
מתווה סמרטפון
12x7

שמעון פינטו
בת קול, 2011
שמן על בד
130x100

שמעון פינטו
ללא כותרת, 2014
שמן על בד
170x148

שמעון פינטו
שדה לבן, 2009
שמן על בד
150x190

שמעון פינטו
פינג פונג, 2013
שמן על בד
150x190

דודו פלמה
בית, עץ, שביל, 2014
ציור בתכנת Paint והדפסה דיגיטלית
על קנבס, 72x100

דודו פלמה
ללא כותרת 1, 2013
ציור בתוכנת Paint והדפסה דיגיטלית
על קנבס, 63x100

דודו פלמה
נוף בית ענן, 2014
ציור בתוכנת Paint והדפסה דיגיטלית
על קנבס, 78x100

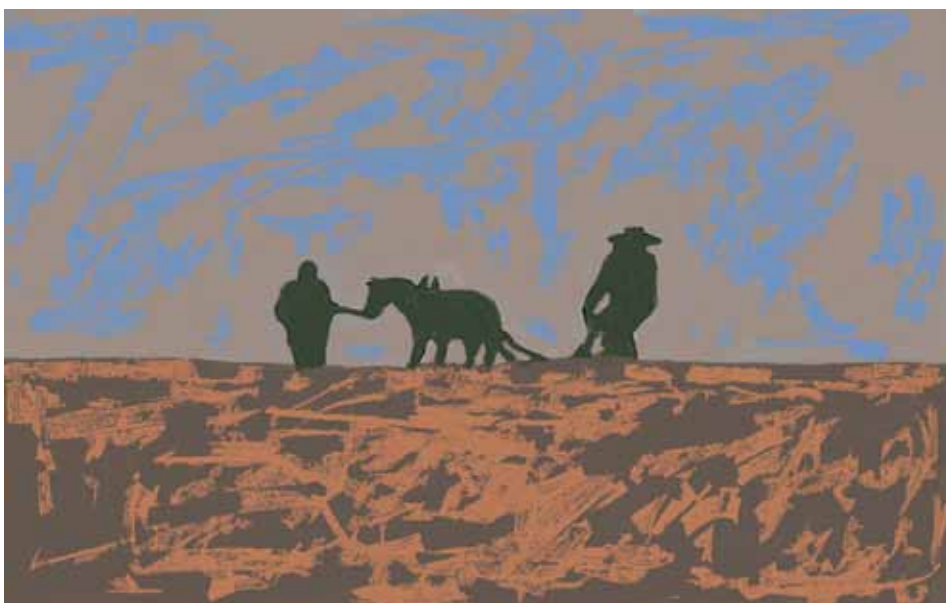

דודו פלמה
הים הצפוני, 2014
ציור בתוכנת Paint
מידות משתנות

דודו פלמה
נוף העמק, 2014
ציור בתוכנת Paint
מידות משתנות

דודו פלמה
 בדידותו של החורש למרחקים ארוכים, 2013
 ציור בתוכנת Paint והדפסה דיגיטלית על
 קנבס, 76x127

דודו פלמה
 נוף משבצות, 2014
 ציור בתוכנת Paint והדפסה דיגיטלית
 על קנבס, 73x115

שמעון פינטו
ללא כותרת, 2012
מתווה סמרטפון
12x7

שמעון פינטו
ללא כותרת, 2012
מתווה סמרטפון
12x7

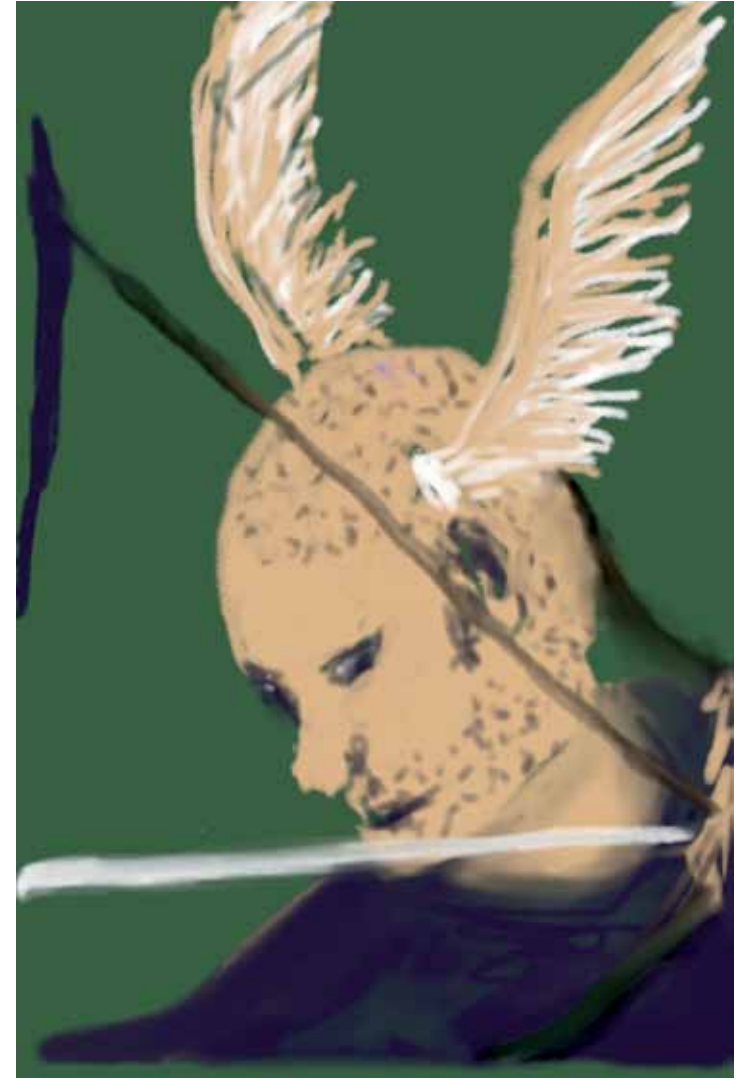

שמעון פינטו
ללא כותרת, 2012
מתווה סמרטפון
12x7

שמעון פינטו
ללא כותרת, 2012
מתווה סמרטפון
12x7

שמעון פינטו
ללא כותרת, 2012
מתווה סמרטפון
12x7

שמעון פינטו
ללא כותרת, 2012
מתווה סמרטפון
12x7

שמעון פינטו
ללא כותרת, 2012
מתווה סמרטפון
12x7

ציונים ביוגרפיים

דודו פלמה

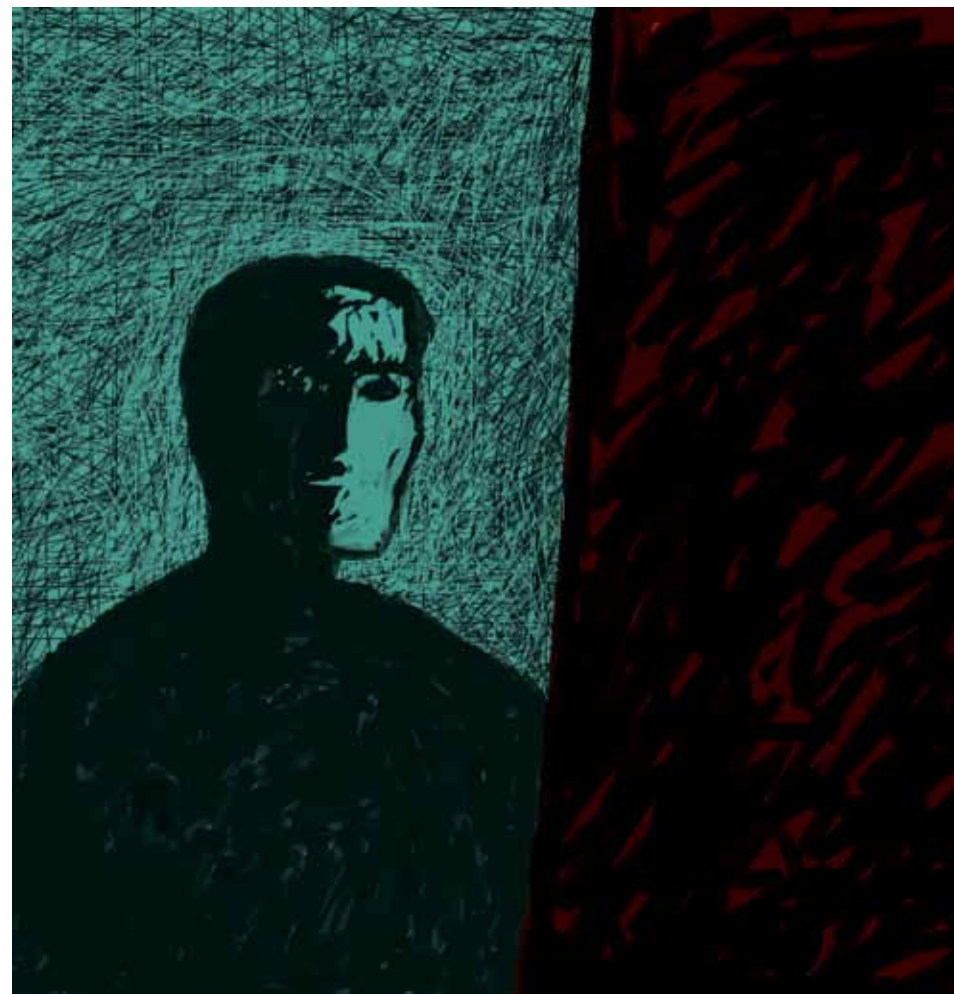
1950 – נולד בקיבוץ אשדות יעקב מאוחד; בשנות השבעים למד אמנות וציור אצל האמן אברהם אילת. משנת 1981 הציג תערוכות יחיד בגלריית הקיבוץ, תל אביב ובגלריות בקיבוץ הסוללים ומחניים, והשתתף בתערוכות קבוצתיות. משנת 1973 חי ויוצר בקיבוץ כפר הנשיא.

שמעון פינטו

1967 – נולד בערד; 1997-2000 – לימודי אמנות במרכז לאמנות חזותית; לימודי תולדות האמנות באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, באר-שבע. משנת 2000 הציג תערוכות יחיד במוזיאון ערד, בגלריה המשרד, תל אביב, בגלריה פלורנטין 45, תל אביב, בגלריה העירונית ע"ש סמילנסקי, רחובות ובגלריית הסנאט, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, והשתתף בתערוכות קבוצתיות. משנת 2005 חי ויוצר בירושלים.

שמעון פינטו
ללא כותרת, 2014
שמן על בד
170x148

דודו פלמה
ללא כותרת, 2014
ציור בתוכנת Paint
מידות משתנות

